

Disertační práce nahlíží různorodé podoby současného uměleckého vyprávění a zkoumá jeho vztah k jiným typům narace – zejména k textům, ve kterých nad estetickou funkcí převažuje funkce poznávací či informační. Práce je rozdělena do čtyř částí. První část je teoretická, vytyčují se v ní základní problémové okruhy a pojmenovávají se metody, nástroje a modely, o které se budu v práci opírat a ověřovat jejich použitelnost na vybraných příkladech ze slovanských literatur. Druhá část sleduje problematiku časoprostoru fikčního vyprávění, přičemž v kapitole 2.1 analyzuji románový čas a prostor převážně z kompozičního hlediska (na příkladu románu Saši Sokolova *Škola pro hlupáky*), zatím co v následující kapitole, věnované ideovému prolínání literárních a sociálně-politických utopií, se *fikčnost* a *temporalita* chápou širše než jen jako výhradně narativní kategorie: fungují jako styční plochy mezi imanentním významovým děním „světa textu“ a jeho historickým pozadím. Třetí část pokračuje ve vytyčeném směru, pouze jako *kontext* se tu již nepojímá nadosobní historické pozadí, ale individuální sféra praktického života, každodennosti. Předmět zkoumání zde tvoří dva žánry na pomezí umělecké literatury a faktografie – intimní korespondence a cestopisné zápisky. Poslední část se soustřeďuje na některé osobitosti jazykového projevu v moderním fikčním narativu, především na jazyk jako prostředek navození iluze hovorové řeči (tzv. skaz) či jazyk jako umělý autorský konstrukt, zastávající funkci jakéhosi vypravěčského „mimikry“. Práce má být zároveň příspěvkem do diskuse o současných podobách a problémech literární komunikace, důležitou součástí každé části jsou proto otázky týkající se čtenářské recepce, interpretačních i překladových úskalí toho kterého textu či žánru.